

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Úvod do účetnictví

1.1. Podstata a význam účetnictví

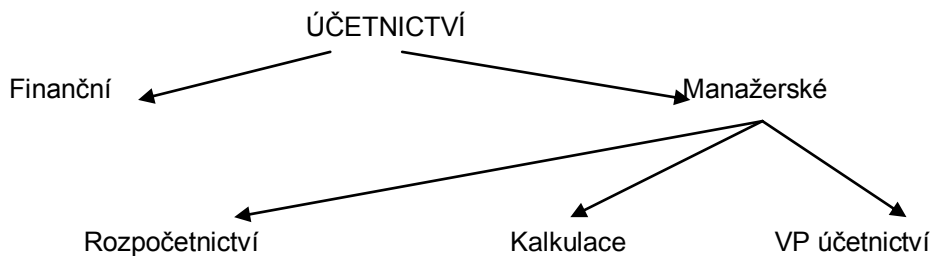
Účetnictví – je vědní obor, který se zabývá sběrem, záznamem, hodnocením a sdělováním ekonomických informací. Zachycuje veškerou činnost podniku v peněžním vyjádření (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví).

Zákon o účetnictví definuje a stanoví:

- účetní jednotky
- předmět účetnictví a účetní období
- povinnosti při vedení účetnictví a používání účetních metod
- způsoby oceňování
- účetní knihy a účetní doklady
- požadavky na účetní závěrku

Rozlišujeme:

Daňovou evidenci příjmů a výdajů
Podvojně účetnictví

Finanční účetnictví

- poskytuje méně podrobné informace
- poskytují celkový pohled na podnik - dává přehled o majetku firmy, závazcích, pohledávkách, nákladech a výnosech firmy
- jde o vztahy finanční povahy (finanční účetnictví)

Manažerské účetnictví

- jedná se o podrobné informace o skutečném stavu podniku
- je nutné pro efektivní řízení firmy či obchodní společnosti

Zahrnuje:

- **rozpočetnictví** - zabývá se sestavením rozpočtů nákladů a výnosů pro jednotlivé vnitropodnikové útvary
- **kalkulace** – vyčísluje náklady ceny na kalkulační jednici - předběžná kalkulace a výsledná kalkulace
- **vnitropodnikové účetnictví** - se zaměřuje na evidenci průběhu hospodářských činností uvnitř účetní jednotky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V soustavě podvojného účetnictví účtují:

- všechny právnické osoby
- fyzické osoby - podnikatelé zapsáni v obchodním rejstříku
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli - obrát přesáhl 25 000 000 Kč za předcházející období
- ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí
- ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis

Předmětem účetnictví je zaznamenávat v účetní jednotce:

- stav a pohyb majetku a závazků
- rozdíl stavu majetku a závazků, tento rozdíl je označován jako vlastní jmění náklady a výnosy hospodářský výsledek a jeho rozdělení

Mezi požadavky kladené na účetnictví patří, aby:

- uchovávalo informace o ekonomických jevech pro podnikatele
- bylo důkazním prostředkem při vedení sporů
- zajišťovalo správné hospodaření s majetkem a jeho ochranu
- vytvářelo podklady pro vyměření daní

1.2. Rozvaha a její členění

1.2.1. Aktiva a pasiva

Pro účetnictví je charakteristické, že se na majetek dívá ze dvou pohledů:

- z hlediska konkrétního druhu majetku, s nímž podnik hospodaří - aktiva (peněžní prostředky, dlouhodobý majetek, zásoby a pohledávky)
- z hlediska zdrojů, z jakých byl majetek pořízen - pasiva (vlastní kapitál podnikatele, úvěry a závazky)

Každý druh majetku je financován z určitého finančního zdroje, proto hovoříme o dvojitým pohledu na majetek. Součet aktiv se musí rovnat součtu pasiv, protože jde o tentýž předmět u kterého zjišťujeme složení i jeho zdroje financování.

$$\text{Aktiva} = \text{Pasiva}$$

1.2.2. Rozvaha – obsah, druhy a funkce

Při hospodářské činnosti se mění objem, složení i krytí majetku podniku. Aby měl podnik přehled sestavuje **rozvahu (bilanci)**.

Rozvaha je nejdůležitější účetní výkaz, který má určitou formu a musí je sestavovat všechny účetní jednotky, které vedou podvojně účetnictví. Jedná se o přehled o aktivech a pasivech podniku k určitému okamžiku.

Jednou z možných forem rozvahy je tzv. T-forma tabulky:

- a) na její levé straně se sledují aktiva – zachycují majetek firmy
- b) na pravé straně pasiva – zachycují z čeho si majetek firma koupila - jedná se o zdroje krytí

Sestavuje se podkladě informací čerpaných z účetnictví na konci účetního období, zpravidla ke 31.12. daného roku.

Př.

Koupili jsme CD za Kč 150,-. Vlastníte CD, je to váš majetek. Zdroje krytí vašeho majetku může být např. výdělek z brigády, půjčka od kamaráda,...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Σ Součty aktiv = Σ Součty pasiv

Pojmy:

- **rozvaha** – přehled aktiv a pasiv
- **rozvahový den** - den sestavení rozvahy
- **rozvahový stav** - peněžní vyjádření jednotlivých aktiv a pasiv
- **rozvahová položka** - jednotlivé složky aktiv a pasiv

Schéma rozvahy:

AKTIVA	Rozvaha k	PASIVA
Složení majetku		Zdroje financování majetku

Druhy rozvah:

Podle časového okamžiku, němuž se rozvaha sestavuje, rozeznáváme:

zahajovací rozvahu - sestavuje se při založení podniku

počáteční rozvahu - sestavuje se na počátku účetního období

konečnou rozvahu - sestavuje se na konci účetního období (zrušení firmy, sloučení firmy,...)

Má tuto strukturu:

Aktiva	R o z v a h a	Pasiva
Investiční majetek: - hmotný dlouhodobý majetek - nehmotný dlouhodobý majetek - finanční dlouhodobý majetek Oběžný majetek: zásoby: - materiál - suroviny - drobný hm. majetek - polotovary - výrobky - zvířata - náhradní díly - zboží Peněžní prostředky: - peníze v hotovosti - běžný účet - ceniny Pohledávky	=	Vlastní zdroje: - základní jmění - nerozdělený zisk - fondy: rezervní, odměn, FKSP,.. Cizí zdroje: - úvěry - závazky vůči: - dodavatelům - zaměstnancům - institucím Ostatní závazky
Σ AKTIV		Σ PASIV

AKTIVA – majetek uspořádaný podle jednotlivých složek, každá jednotlivá složka se nazývá aktivum - např. budova, auto, počítač...

Člení se:

a) **hmotný dlouhodobý majetek:**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- ✓ pozemky, budovy, stavby, trvalé porosty- bez ohledu na jejich PC
 - ✓ movité věci, jejichž použitelnost je delší než 1 rok - stroje, zařízení, dopravní prostředky, inventář, apod. - pořizovací cena je větší než Kč 80 000,-
 - ✓ zvířata
- b) nehmotný dlouhodobý majetek:**
jedná se o složky majetku nemateriální povahy, jejichž doba použitelnosti je delší než 1 rok, např. licence, software, ocenitelná práva, patenty..., pořizovací cena je vyšší než Kč 60 000,-
- c) dlouhodobý finanční majetek:**
dlouhodobé cenné papíry, nemovitosti, umělecká díla, které podnik vlastní za účelem obchodování s nimi v držení déle než 1 rok
- d) oběžný majetek**
zásoby - pořizovací cena za jednotku zásoby je nižší než Kč 40 000,- a doba životnosti je kratší než 1 rok
Člení se na:
- ✓ skladovaný materiál - základní materiál, pomocný materiál, provozovací látky (energie), náhradní díly, obaly, drobný hmotný majetek
 - ✓ zásoby vlastní výroby -výrobky, nedokončení výrobky, polotovary a drobná zvířata
 - ✓ zboží
- e) krátkodobý finanční majetek**
Člení se na:
- ✓ **peníze v hotovosti** - jsou uloženy v pokladně a slouží pro hotovostní platby, podnik si určí výši pokladního limitu, nadlimit odvádí na svůj běžný účet
 - ✓ **peníze na bankovním (běžném) účtu** - má podnik uloženy v peněžních ústavech, slouží pro bezhotovostní platby
 - ✓ **krátkodobé cenné papíry** - má podnik v držení do 1 roku - např. akcie, směnky
 - ✓ **pohledávky** - představují dosud nezaplacené faktury za naše výrobky, zboží nebo služby prodané odběrateli. Vznikají z časového odstupe mezi vystavením faktury odběrateli a zaplacením této faktury. Doba splatnosti závisí na dohodě dodavatele a odběratele. Existují také pohledávky např. za zaměstnanci (nezaplacená půjčka,...). Pohledávky se musí evidovat v knize vydaných faktur. Pohledávky mohou být dlouhodobé a krátkodobé.

PASIVA - majetek uspořádaný podle zdrojů jejich krytí, každý jednotlivý zdroj krytí se nazývá pasivum - např. úvěr, závazky vůči dodavatelům, závazky vůči finančnímu úřadu,...

Kapitál představuje zdroje krytí majetku.

Vždy nás zajímá jakým majetkem je podnik vybaven, odkud je tento majetek financován - co je zdrojem jeho krytí.

Člení se:

- ✓ **vlastní zdroje = vlastní jmění (= základní kapitál)** - patří zde nerozdělený zisk, fondy
- ✓ **cizí zdroje** - udávají výši majetku, která byl účetní jednotce svěřen na určitou dobu - úvěry, nezaplacené závazky

Př.

K uvedeným výrazům napište, zda se jedná o aktivum či pasivum:

dlužné mzdy -
běžný účet -
dlužné daně -
závazky vůči zaměstnancům -
zboží -

polotovary -
tažná zvířata -
základní stádo -
nerozdělený zisk -

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ceniny -
pohledávky za finančním úřadem -
reservní fond -
běžný účet -
pohledávky za odběrateli -
materiál -
základní jmění -

zboží -
drobný majetek -
pomocný materiál -
akcie -
reservní fond -
dopravní stroje -

Př.

K uvedeným výrazům napiš, zda se jedná o aktivum či pasivum:

závazky vůči dodavatelům -
krátkodobý úvěr -
běžný účet -
dlužné daně -
závazky vůči zaměstnancům -
obaly -
výrobky -
pozemky -
včelstvo -
nerozdělený zisk -

akcie -
pohledávky vůči bance -
FKSP -
know-how -
pohledávky za odběrateli -
materiál -
pomocný materiál -
inventář -
reservní fond -

Zjištění výše vlastního kapitálu: aktiva – pasiva bez zisku

1.2.3. Sestavení rozvahy - příklady

Sestavte rozvahu firmy SEFT, Brno k 31.12.20.., znáte-li majetek a zdroje krytí:

budovy Kč 1 550 000,-
úvěr Kč 300 000,-
závazky vůči finančnímu. úřadu Kč 50 000,-
pohledávky za odběratelem Kč 314 000,-
materiál na skladě Kč 600 000,-

závazky vůči dodavatelům Kč 150 000,-
peníze v pokladně Kč 6 000,-
peníze na běžném účtu Kč 80 000,-
vlastní zdroje x

(A=P 2 550 000,- Kč)

Aktiva	Rozvaha k 31.12.20..	Pasiva

Př.

Sestavte rozvahu firmy Vánoční ozdoby, Liberec, která má tento stav majetku a zdrojů krytí:

budovy Kč 1 400 000,-
výrobky Kč 159 050,-
závazky vůči dodavatelům Kč 35 000,-
materiál na skladě Kč 400 000,-

peníze v pokladně Kč 3 000,-
pohledávky za odběrateli Kč 117 950,-
běžný účet Kč 80 000,-
základní jmění ?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

dlouhodobý úvěr Kč 100 000,-
stroje Kč 600 000,-
krátkodobý úvěr Kč 25 000,-
dopravní stroje Kč 100 000,-
pohledávky Kč 117 950,-

výrobky Kč 159 050,-
závazky vůči dodavatelům Kč 35 000,-
materiál na skladě Kč 400 000,-
peníze v pokladně Kč 3 000,-

(A=P Kč 2 860 000,-)

Aktiva Rozvaha k 31.12 20.. Pasiva

Př.

Sestavte rozvahu Xerox, a.s. ke dni 31.12 20.. , znáte-li tyto údaje:

budovy Kč 1 200 000,-
běžný účet Kč 200 000,-
drobný majetek Kč 20 000,-
materiál Kč 1 500,-
nákladní automobil Kč 65 000,-
zboží Kč 500,-
úvěr Kč 1 000 000,-
pokladna Kč 200,-

pohledávky Kč 10 000,-
vlastní jmění Kč x
závazky vůči dod. Kč 6 500,-
nerozdělený zisk Kč 21 000,-

(A=P Kč 1. 497 200,-)

Aktiva Rozvaha k 31.12 20.. Pasiva

Př.

Sestavte rozvahu pekárny Jana, která vykazuje tento stav majetku a zdrojů krytí k 31. 12. 200.

budovy, haly a stavby Kč 4.215 600,-
mouka Kč 215 700,-

závazek vůči dodavateli Kč 153 200,-
mísící stroje Kč 425 300,-

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

droždí Kč 5 400,-
 neodvedené daně Kč 83 100,-
 nákladní automobily Kč 945 200,-
 pece Kč 912 300,-
 sůl Kč 20 800,-

peníze v pokladně Kč 8 300,-
 bankovní úvěr Kč 100 000,-
 pohledávka vůči prodejně Desort Kč 86 300,-
 běžný účet Kč 1.215 000

(A=P Kč 8.049 900,-)

Aktiva	Rozvaha k	Pasiva

Opakování

Co představují aktiva (vyjmenujte).....

Co představují pasiva (vyjmenujte).....

Jaké znáte druhy rozvah

Proč se aktiva a pasiva musí v rozvaze rovnat

K čemu slouží rozvaha

1.2.4. Účet –podstata, forma a třídění

V podniku se během účetního období uskuteční velké množství hospodářských operací, které se zachycují jako účetní případy.

Pro každou rozvahovou položku je otevřen samostatný účet-konto, na kterých se sledují:

- a) **počáteční stavy - (PS)** jsou vždy na stejné straně jako v rozvaze
- b) **přírůstky nebo úbytky** - na straně, kde je PS se zachycují přírůstky ne opačné straně úbytky
- c) **obraty** - se zjišťují měsíčně a jedná se o součet přírůstků a úbytků (bez PS)
- d) **konečné stavy** = počáteční stav + obrat přírůstků – obrat úbytků

MD	NÁZEV ÚČTU	D
debetní dlužnická na vrub		kreditní věřitelská ve prospěch

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Každý účet musí být zaznamenán na dvou účtech, na jednom na straně Md, na druhém na straně D stejnou peněžní částkou.

Př. Nákup materiálu za hotové Kč 2 000,-

MD	D

MD	D

1.2.5 Třídění účtů:

- ✓ **Rozvahové:** a) účty aktiv (nachází se v rozvaze)
b) účty pasiv (dtto)
- ✓ **Výsledkové:** a) účty nákladů (nachází se v účtu zisku a ztrát)
b) účty výnosů (dtto), (pohledávky v leasingu)
- ✓ **Uzávěrkové:** a) počáteční účet rozvažný
b) konečný účet rozvažný
c) účet zisku a ztrát

Zápisy na účtech aktiv a pasiv znázorníme takto:

Md aktivní účet	D
PS	
+ přírůstky	- úbytky
obrat	obrat
KS	

Md pasivní účet	D
	PS
- úbytky	+ přírůstky
obrat	obrat
	KS

Př.
Sestavte běžný účet:

Poč. stav Kč 5 000,-
02.1.- vklad na b.ú. Kč 7 000,-
08.1.- výběr z b.ú. Kč 2 000,-
10.1.- vklad na b.ú. Kč 3 000,-
12.1.- vklad na b.ú. Kč 2 000,-
25.1.- výběr z b.ú. Kč 1 000,-
Zjistěte konečný zůstatek účtu.

Md	Běžný účet	D

Sestavte účet – materiál na skladě

Poč. stav Kč 7 000,-
02.2. - příjem materiálu Kč 2 000,-
05.2. - výdej materiálu Kč 1 000,-
08.2. - příjem materiálu Kč 3 000,-
15.2. - výdej materiálu Kč 2 000,-
Zjistěte konečný zůstatek účtu.

Md	Materiál na skladě	D

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sestavte účet – úvěr

Poč. stav Kč 20 000,-
01.3. - na úvěr připsaná částka Kč 2000,-
05.3. - z úvěru odepsána částka Kč 8 000,-
09.3. - na úvěr připsána částka Kč 5 000,-
15.3. - z úvěru odepsána částka Kč 2 000,-
Zjistěte konečný zůstatek účtu.

Md	Úvěr	D

Sestavte účet – Vl. jmění

Poč. stav vl. jmění Kč 120 000,-
06.9. - přírůstek Kč 2 000,-
08.9. - úbytek Kč 6 000,-
15.9. - přírůstek Kč 20 000,-
29.9.- úbytek Kč 10 000,-
Zjistěte konečný zůstatek účtu.

Md	Vlastní jmění	D

Sestavte účet-zboží na skladě:

Poč. stav účtu - Kč 50 000,-
02.8. příjem na sklad Kč 25 000,-
09.8. úbytek zboží Kč 1 000,-
18.8. úbytek zboží Kč 12 000,-
25.8. příjem na sklad Kč 2 000,
Zjistěte konečný zůstatek účtu.

Md	Zboží na skladě	D

PRAVIDLO PÚ

Každý účetní případ se musí zapsat na dvou účtech, na straně Md a na straně D stejnou finanční částkou. Součet stran Md se musí rovnat součtu stran D.

Př. V hotovosti zaplacen materiál a byl převzat na sklad Kč 2 000,-

Md mat. na skladě D Md pokladna D

1.2.6. Změny rozvahových stavů

Účetnictví musí zachytit i změny, k nimž dochází při pohybu majetku, proto se stav aktiv a pasiv mění. Jednotlivé účetní případy mění vždy dva rozvahové stavy, a to stejnou částkou. Změny se týkají aktiv a pasiv takto:

	aktiva	pasiva
1. úč. případ	A+	P+
2. úč. případ	A+ A-	
3. úč. případ	A-	P-
4. úč. případ		P+ P-

Ve všech účetních případech zůstává rovnováha aktiv a pasiv zachována.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. úč. případ

aktiva +
pasiva +

Obch. společnost nakoupila od dodavatele materiál, který převedla na sklad za Kč 100 000,-

Md	Mat. na skladě	D	Md	Dodavatelé.	D
PS				PS	

2. úč. případ

aktiva +
aktiva -

Odběratel poukázal na běžný účet Kč 60 000,-

Md	Odběratelé	D	Md	B. účet	D
PS			PS		

3. úč. případ

aktiva -
pasiva -

Z běžného účtu zaplacená faktura od dodavatele Kč 100 000,-

Md	B. účet	D	Md	Dodavatelé	D
PS				PS	

4. úč. případ

pasiva +
pasiva -

Banka poskytla úvěr, ze kterého zaplatila dodavatelům Kč 80 000,-

Md	Úvěr	D	Md	Dodavatelé	D
	PS			PS	

1.2.7. Postup při účtování během účetního období a příklady

1.1. každého roku firmy otevírají, na základě výchozí rozvahy rozvahové účty majetku a jejich zdrojů krytí. Zápis počátečního zůstatku se zapisuje na straně účtu Md, D podle toho zda se jedná o aktivum či pasivum. Během účetního období evidujeme na účtech změny stavu majetku a jejich zdrojů.

Postup:

- Určíme účty, kterých se účetní případ týká
- Určíme charakter účtů – rozvahové (aktivní - pasivní)
- Rozhodneme, zda dojde k přírůstku či úbytku na účtech
- Daný účetní. případ zaúčtujeme na příslušných stranách účtů
- Koncem účetního období účty uzavíráme, spočítáme obraty na obou stranách každého účtu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Účtovali jsme podvojně, musí být součet obrátů stran Md shodný se součtem obrátů strany Dal všech účtů
- Vypočteme konečné zůstatky a zapíšeme je na účty jako počáteční zůstatky dalšího účetního období
- Ze zůstatku účtů sestavíme k počátku dalšího účetního období novou rozvahu
- Při uzavírání účtů podtrhneme obě strany ve stejné výši pod posledním zápisem, na straně Md nebo D
- Zůstanou-li na jedné straně nepopsané řádky, proškrkneme v textovém sloupci (zleva doprava šikmou čarou – zamezovkou, aby na účet nemohlo být nic připsováno).

Př.

1. Dodavatelé byli uhrazeny závazky z běžného účtu Kč 10 000,-
2. Na sklad byl převzat materiál od dodavatele Kč 5 000,-
3. Výpis z b. účtu: - převod peněz do pokladny Kč 4 000,-

Zaúčtujte dané účetní případy a sestavte konečnou rozvahu

Aktiva	Počáteční rozvaha	Pasíva	
Nákladní auta	1 000 000,-	zákl. jmění	
Materiál na skladě	250 000,-	reserv. fond	100 000,-
Výrobky	40 000,-	úvěr	180 000,-
Běžný účet	14 000,-	dodavatelé	20 000,-
Pokladna	1 000,-	zaměstnanci	5 000,-
ΣA		ΣP	

Md	D

Md	D

Md	D

Md	D

Aktiva	Konečná rozvaha	Pasíva

(A = P Kč 1 300 000,-)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př.

Benzina, a.s., Ostrava měla k 31.12.20.. tato aktiva a pasiva: budovy Kč 8 000 000,- závazky vůči zaměstnancům Kč 30 000,-, běžný účet Kč 600 000,- úvěr Kč 150 000,-, pokladna Kč 2 000,-, pohledávky za odběrateli Kč 80 000,-, závazky vůči dodavatelům Kč 50 000,-, fond rezerv Kč 5 000,-

Zaúčtujte tyto účetní případy:

3. 1. Výpis z b. ú.: fav - odběratelé. poukázali na běžný účet Kč 5 000,-
8. 1. Výpis z b.ú.: úhrada fav dodavatelům Kč 5 000,-
- 10.1. Vpd 012 - nákup materiálu za hotové Kč 1 500,-

- Úkoly:**
1. Sestavte rozvahu k 1. 1. 20..
 2. Zaúčtujte vzniklé účetní případy
 3. Sestavte konečnou rozvahu k 31. 12. 20..

Aktiva	Pasiva

Md	D	Md	D	Md	D

Md	D	Md	D

Aktiva	Pasiva

(A= P Kč 8 677 000,-)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př.

Obchodní firma disponovala k 31.12.20.. aktivy a pasívy: zboží na skladě Kč 700 000,-, pokladna Kč 35 000,-, budovy Kč 600 000,-, automobily Kč 250 000,-, inventář Kč 50 000,-, materiál na skladě Kč 6 000,-, úvěry Kč 80 000,-, závazky vůči zaměstnancům Kč 50 000,-, závazky vůči dodavatelům Kč 5 000,-, běžný účet Kč 20 000,-, pohledávky za odběrateli Kč 2 000,-.

V lednu 20.. vznikly tyto účetní případy:

- 1) 6. 1. Výpis z b.ú.: - výplata mezd Kč 10 000,-
- 2) 9. 1. Výpis z b.ú.: - uhrazena fap za materiál Kč 2 000,-
- 3) 10. 1. Vpd – nákup zboží Kč 1 000,-
- 4) 15. 1. Hotově - nákup pošt. známek (ceniny) Kč 2 000,-
- 5) 20.1. Výpis z b.ú.: - úhrada fav Kč 1 500,-

Úkoly:

1. Sestavte počáteční rozvahu k 1. 1. 20..
2. Zaúčtujte vzniklé účetní případy
3. Sestavte konečnou rozvahu k 31. 12. 20..

Aktiva

Pasiva

Aktiva		Pasiva	
Md	D	Md	D
Md	D	Md	D
Md	D	Md	D
Md	D	Md	D

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Md	D	Md	D
Aktiva		Pasiva	
(A=P Kč 971 000,-)			

Př.

Znáte počáteční rozvahu, v následujícím období proběhly následující operace:

Aktiva	Počáteční rozvaha	Pasiva	
DHM	1 000 000,-	Zákl. jmění	1 000 000,-
Materiál	250 000,-	Reservní fond	100 000,-
Výrobky	40 000,-	Úvěr	180 000,-
B. účet	14 000,-	Dodavatelé	20 000,-
Pokladna	1 000,-	Zaměstnanci	5 000,-

Úkoly:

a) Zaúčtujte tyto hospodářské operace:

- 1) 2. 2. Výpis z b. účtu: uhrazena fap Kč 10 000,-
- 2) 5. 2. Fap – nákup materiálu Kč 5 000,-
- 3) 8. 2. Ppd - převod z b. účtu Kč 4 000,-

b) Sestavte konečnou rozvahu

Md	D	Md	D	Md	D

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Md	D	Md	D	Md	D
•					

Md	D	Aktiva	Pasiva

(A=P Kč 1 300 000,-)

Př.

Mileta, textilní závody Hořice, vykazuje k 31.12.20.. tyto rozvahové položky: úvěry Kč 1 400 000,-, inventář Kč 1 000 000,-, výrobky Kč 600 000,-, budovy Kč 5 200 000,-, odběratelé Kč 120 000,-, bankovní účty Kč 900 000,-, stroje Kč 3 100 000,-, materiál na skladě Kč 900 000,-, pokladna Kč 8 820,-

- Úkoly:**
1. Sestavte rozvahu k 1. 1. 20..
 2. Zaúčtujte vzniklé účetní případy
 3. Sestavte konečnou rozvahu k 31.12. 20..

V březnu 20.. vznikly tyto účetní případy:

1. 5. 3. Fap za materiál - materiál přijat na sklad Kč 300 000,-
2. 9. 3. Výpis z b. ú.: - úhrada fav Kč 90 000,-
3. 11.3. Výpis z b.ú.: - banka připsala na náš b.ú. úvěr Kč 60 000,-
4. 15.3. Výpis z b.ú.: - úhrada fap za materiál Kč 300 000,-

(A=P Kč 11 828 820,-)

Aktiva	Pasiva

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
Aktiva					Pasiva

(A=P Kč 11 888 820,-)

1.2.8. Výsledkové účty

Náklady a výnosy, které vznikají činností podniku evidujeme, porovnáváme je navzájem, a zjišťujeme tak hospodářský výsledek podniku.

Vznikají tak výsledkové účty: **a) nákladové** - sledují náklady
b) výnosové - sledují výnosy

Tyto účty nemají na počátku období - tj, na začátku roku žádný zůstatek, během roku se na nich zachycují náklady a výnosy.

Přírůstek nákladů se vždy účtuje na straně Md – na této straně leží náklady v účtu zisku a ztrát.

Přírůstek výnosů se vždy účtuje na straně D - na této straně vždy leží výnosy v účtu zisku a ztrát.

Př. nákladového účtu

Md	Spotřeba energie	D
1.	500,-	
2.	6 000,-	

Př. výnosového účtu

Md	Tržby za zboží	D
		1.
		1 200,-
		2.
		250,-

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př.

1. Na základě výdejky byl vydán ze skladu materiál do spotřeby Kč 5 000,-

Md	D	Md	D

2. Fap za odběr elektrické energie Kč 8 000,-

Md	D	Md	D

3. Fap za provedené opravy Kč 2 000,-

Md	D	Md	D

4. Fav za opravy Kč 10 000,-

Md	D	Md	D

Zisk nebo ztrátu zjistíme pomocí Účtu zisku a ztrát- 710, má tuto strukturu:

<u>Náklady</u>	<u>710</u>	<u>Výnosy</u>
náklady		výnosy
<u>5. účt. třída</u>		<u>6. účt. třída</u>
ZISK		ZTRÁTA
levá strana	=	pravá strana

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Př.

Podnik Seliko, a.s. má tuto počáteční rozvahu:

A Poč. rozvaha k 1.1. 20.		P	
Stroje	100 000,-	VI. jmění	140 000,-
Mat. na skladě.	60 000,-	Úvěr	35 000,-
Pokladna	5 000,-	Dodavatelé.	20 000,-
B. účet	20 000,-		
Odběratelé	10 000,-		
<hr/>		<hr/>	
aktiva	195 000,-	pasiva	195 000,-

Účetní případy:

1. Spotřeba materiálu ve výrobě Kč 15 000,-
2. Fav za el. energii Kč 10 000,-
3. Fav - tržby za prodané zboží Kč 40 000,-

Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
Aktiva	Pasiva	Náklady	Výnosy		

(A=P Kč 220 000,-)

(N=V Kč40 000,-)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rozhodněte o jaké účty se jedná:

➤ dlužné daně	➤ ceniny
➤ zásoby zboží	➤ pohledávky
➤ tržby za zboží	➤ nákup licence.....
➤ spotřeba energie	➤ prodej polotovarů.....
➤ prodej materiálu.....	➤ úvěr
➤ spotřeba vody.....	➤ prodej počítače

Znázorněte účet zisku a ztrát a rozvahu

Náklady	710	Výnosy

Př.

Úč. jednotka Prádelny a čistírny měla k 31. 12. 20.. tyto aktiva a pasiva:

pokladna Kč 8 000,- závazky vůči dodavateli Kč 86 000,- úvěry Kč 54 000, budovy Kč 3 100 000,-, samostatné movité věci Kč 1 595 000,- materiál na skladě Kč 221 000,-, odběratelé Kč 68 000,-,závazky vůči zaměstnancům Kč 29 000,-, bankovní účty Kč 151 000,- .

Úč. případy:

1. Fap za dodaný materiál Kč 23 000,-
2. Výpis z b.ú.: - výběr do pokladny Kč 29 000,-
3. Vpd - pokladník vyplatil zaměstnancům mzdy Kč 29 000,-
4. Zaplacen v hotovosti nájemné za počítač Kč 3 000,-(účet Ostatní služby)
5. Výpis z b.ú.: - úhrada fav za materiál Kč 23 000,-
6. Tržby v hotovosti za čištění oděvů a praní prádla Kč 73 000,-
7. Podle výdejek vydán ze skladu materiál Kč 14 000,-
8. Zúčt. a výplatní listina: - hrubé mzdy Kč 44 000,-

Úkoly:

- a) Sestavte počáteční rozvahu
- b) Zaučtujte účetní případy
- c) Sestavte konečnou rozvahu
- d) Sestavte Účet zisku a ztrát

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
Aktiva	Pasiva	Náklady	Výnosy		

(A=P Kč 5 170 000,-)

(N=V Kč 73 000,-)

Př.

Firma LAMAX měla k 31. 12. 20. tato aktiva a pasiva v Kč:
materiál na skladě Kč 550 000,-, závazky vůči dodavateli 91 000,-, pokladna Kč 8 000,-, bankovní účty Kč 200 000,-, budovy Kč 2 300 000,-, zboží Kč 65 000,-, závazky vůči zaměstnancům Kč 25 000,-, ceniny Kč 300,- závazky vůči fin. úřadu Kč 20 000,-.

V lednu vznikly tyto účetní případy:

1. Tržby za zboží - výpis z b.ú. Kč 10 000,-
2. Fap za opravy počítačů Kč 12 000,-
3. Výpis z b.ú.: úhrada splatných faktur dodavatelům Kč 80 000,-

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Banka poskytla firmě úvěr a připsala jej na b. účet Kč 50 000,-
5. Ppd - převod peněz na b.ú. Kč 2 500,-
6. Ppd - tržby za služby podle vydaných faktur Kč 124 000,-
7. Fap - za materiál Kč 21 000,-
8. Výpis z b.ú.: - převod peněz na b.ú. Kč 2 500,-
9. Ppd - tržby přijaté od zákazníků Kč 25 000,-

Úkoly:

- a) Sestavte počáteční rozvahu
- b) Zaúčtujte účetní případy, uzavřete účty
- c) Sestavte konečnou rozvahu a Účet zisku a ztrát
- d) Zaúčtujte v kontacích

Md	D	Md	D	Md	D

Md	D	Md	D	Md	D

Md	D	Md	D

Aktiva	Pasiva	Náklady	Výnosy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

(A=P Kč 3 263 300,-)

(N=V Kč 149 000,-)

Př.

Firma Zortex Liberec měla k 31. 12. 20. tato aktiva a pasiva: materiál na skladě Kč 200 000,-, odběratelé Kč 24 000,-, pokladna Kč 8 000,-, bankovní účty Kč 20 000,-, úvěry Kč 40 000,-, budovy 1 400 000,-, polotovary Kč 2 000,-, dlužné mzdy zaměstnancům Kč 2 000,-.

V lednu 20.. vznikly tyto účetní případy:

1. Fap za dodávku materiálu Kč 84 000,-
2. Za opravu kopírky zaplacené hotově Kč 900,-
3. Materiál vydaný ze skladu do výroby podle výdejek Kč 28 000,-
4. Výpis z b.ú.: - úhrada fav za zboží Kč 14 000,-
5. Nárok zaměstnanců na mzdy za práci vykonanou v lednu Kč 35 000,-
6. Ppd - tržby za provedené služby Kč 150 000,-
7. Vpd - výplata mezd zaměstnancům Kč 6 000,-

Úkoly:

1. Sestavte počáteční rozvahu, dopočítejte základní jmění
2. Zaúčtujte úč. případy, uzavřete účty
3. Sestavte konečnou rozvahu a Účet zisku a ztrát

Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D
Md	D	Md	D	Md	D

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Md		D	
Aktiva	Pasiva	Náklady	Výnosy

(A=P Kč1 853 000,-)

(N=V Kč 150 000,-)

1.2.9. Účetní osnova

Je závazný seznam účtů, kde každý účet má číslo a název, který charakterizuje jeho obsah. Jednotlivé účty jsou v účtové osnově seskupeny podle věcného obsahu a charakteru hospodářských operací, které se na nich zachycují do účtových skupin a účtových tříd.

Účty v účtových třídách jsou uspořádány do skupin 0 – 9. Každý účet má přesný a závazný název a trojmístné číselné označení (číselné).

1. číslice označuje **úctovou třídu**
2. číslice = **1** = **účetní skupina**
3. číslice = **2** = **pořadové číslo účtu**

Např. **účet materiál na skladě má číslo 112**

1. číslice = **1** = **účetní třída**
2. číslice = **1** = **účetní skupina**
3. číslice = **2** = **pořadové číslo účtu**

Číslování analytických účtů: např: 500/1 spotřeba základního materiálu
500/2 spotřeba režijního materiálu
500/3 spotřeba obalů

Účtová osnova pro podnikatele, platná od r. 1993 je rozdělena do těchto účetních tříd:

0 - Investiční majetek	5 - Náklady
1 - Zásoby	6 - Výnosy
2 - Finanční účty	7 - Závěrkové a podrozvahové účty
3 - Zúčtovací vztahy	8 a 9 - Vnitropodnikové účetnictví
4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsahy účtových tříd:

0 - Investiční majetek

Zachycuje stav a pohyb, přírůstky a úbytky dlouhodobého hmotného, nehmotného a finančního majetku.

1 - Zásoby

Eviduje se stav a pohyb zásob všeho druhu (materiál, zásoby vl. výroby, nedokončená výroba, polotovary vl. výroby, výrobky, zvířata a zboží).

2 - Finanční účty

Sleduje se stav finančního majetku, jehož platnost je do 1 roku (hotovost, vkl. účty, majetkové cenné papíry). Patří zde i bankovní úvěry a jiné krátkodobé finanční výpomoci.

3 - Zúčtovací vztahy

Evidují se pohledávky a závazky z obchodních vztahů (např. pohledávky za odběrateli, poskytnutí zálohy dodavatelům, zúčtování se zaměstnanci, finanční orgány, krátkodobé závazky). Patří zde i účty přechodných aktiv a pasiv.

4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

Sleduje se základní jmění účetní jednotky, její fondy, převedený hospodářský výsledek a jeho rozdělení, rezervy, dlouhodobé bankovní úvěry a závazky, účet individuálního podnikatele.

5 - Náklady

Se sledují v předepsaném členění a to narůstajícím způsobem od začátku roku.

6 - Výnosy

Se účtují v předepsaném členění narůstajícím způsobem od začátku roku.

7 - Závěrkové a podrozvahové účty

Obsahují nové účty, pomocí nichž se na počátku a na konci účetního období uzavírají rozvahové účty (jedná se o počáteční účet rozvahový a konečný účet rozvahový) a účet zisků a ztrát. Do této třídy se zařazují i podrozvahové účty, na nichž se sleduje cizí majetek využívaný v účetní jednotce.

8 a 9 - Vnitropodnikové účetnictví

Týká se vnitropodnikového účetnictví, které vedou větší podniky.

Najděte v účetní osnově tyto účty:

112	502.....	111.....
321	028.....	132.....
411.....	311.....	511.....
521.....	022.....	701.....
604.....	491.....	503.....
701.....	501.....	082.....

1.3. Syntetická a analytická evidence

Na syntetických účtech se zachycuje veškerý majetek, zdroje jejich krytí souhrně za celý podnik. Soubor syntetických účtů tvoří syntetickou evidenci, která podává přehledný obraz podniku jako celku. Syntetické účty vedeme v hlavní knize. **Syntetické účty zachycují aktiva, pasiva, nákladové i výnosové účty.**

Např. na účtu **materiálu na skladě zjišťujeme stav a pohyb veškerého materiálu**, nikoliv jednotlivých druhů materiálů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Md	Materiál na skladě	D
PZ	5 000,-	
	5 000,-	
ob.	5 000,-	ob. 0,-
KZ	10 000,-	

schéma syntetického účtu

K řízení podniku tyto souhrné informace nestačí. Je proto nutné rozvést údaje na syntetických účtech do podrobností, to se provádí na analytických účtech. Otevírají se k těm syntetickým účtům, u nichž je to potřeba. Soubor analytických účtů tvoří analytickou evidenci. Na analytických účtech jsou vždy rozvedeny údaje z příslušného účtu syntetického.

K syntetickému účtu jsou založeny 2 analytické účty: Romo, a. s., Vagonka, a.s.

Md	Odběratelé	D
PZ	200 000,-	
	800 000,-	800 000,-
ob.	800 000,-	ob. 800 000,-
KZ	200 000,-	

MD	Romo Fulnek	D
PZ	90 000,-	
	400 000,-	400 000,-
ob.	400 000,-	ob. 400 000,-
KZ	90 000,-	

MD	Vagonka	D
PZ	110 000,-	
	400 000,-	400 000,-
ob.	400 000,-	ob. 400 000,-
KZ	110 000,-	

Platí, že součet počátečních stavů a zůstatků analytických účtů musí souhlasit s počátečním stavem a zůstatkem příslušného účtu syntetického.

Vzájemná spojitost a shoda mezi syntetickou a analytickou evidencí se musí přezkušovat pomocí kontrolních soupisek.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1.4. Předkontace

Předkontací (někdy také kontakcí) rozumíme určení dvou (v případě složených účetních zápisů) i více správných **souvztažných účtů**, na které se zaúčtuje daná účetní operace. Tento způsob záznamu účetních případů je rychlejší a přehlednější.

Č.op.	datum	Úč. případ	Md	D	Kč	Kč
1.	5.5.2010	Spotřeba materiálu	501	112	1 000	1 000

Md	D	Md	D

Př.

Zaúčtujte formou předkontací tyto účetní případy:

- 1) 3. 1. Výpis z b. ú.: fav - odběratelé. poukázali na běžný účet Kč 5 000,-
- 2) 8. 1. Výpis z b.ú.: úhrada fav dodavatelům Kč 5 000,-
- 3) 10.1. Vpd 012 - nákup materiálu za hotové Kč 1 500,-
- 4) 6. 1. Výpis z b.ú.: - výplata mezd Kč 10 000,-
- 5) 9. 1. Výpis z b.ú.: - uhrazena fav za materiál Kč 2 000,-
- 6) 10. 1. Vpd - nákup zboží Kč 1 000,-
- 7) 15. 1. Hotově - nákup pošt. známek (ceniny) Kč 2 000,-
- 8) 20.1. Výpis z b.ú.: - úhrada fav Kč 1 500,-

Č. op.	datum	Účetní případ	Md	D	Kč	Kč

V praxi se předkontace velmi často uvádí přímo na konkrétní účetní doklad – např. formou jakéhosi „kontakčního razítka“ – jeho příklad-otisk uvádíme v příloze.

Zákon o účetnictví uvádění předkontací přímo na doklad neukládá účetním jednotkám za povinnost. Na účetním dokladu musí být „jen“ uvedeno označení účetního dokladu a podpisový záznam (např. vlastnoruční podpis) osoby, která účetní doklad zaúčtovala.

Č.op.	datum	Úč. případ	Md	D	Kč	Kč
1.	5.5.2023	Spotřeba materiálu	501	112	1 000	1 000

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zaúčtovala: **J. Smutná**

Dne: **5.5.2010**

Zaúčtujte formou předkontací tyto účetní případy:

- 1) 3. 1. Výpis z b. ú.: fav - odběratelé. poukázali na běžný účet Kč 15 000,-
- 2) 8. 1. Výpis z b.ú.: úhrada fap dodavatelům za právnické služby Kč 8 000,-
- 3) 10.1. Vpd 012 - nákup zboží Kč 1 500,-
- 4) 6.1. Ppd - tržby z prodeje zboží Kč 2 000,-
- 5) 9.1. Výpis z b.ú.: - uhrazena fap za materiál dodavatelům Kč 2 000,-
- 6) 10.1. Vpd - nákup služeb Kč 1 000,-
- 7) 15.1. Vpd - nákup pošt. známek (ceniny) Kč 2 000,-
- 8) 20.1. Výpis z b.ú.: - úhrada fav Kč 1 500,-

Č. op.	datum	Účetní případ	Md	D	Kč	Kč

1.5. Účtování DPH

Rozlišujeme DPH na: a) vstupu - faktury přijaté (za materiál, spotřebovanou el. energii,...)
b) výstupu - faktury vydané (tržby za prodané zboží, služby,...)

**Existují 2 sazby daně: a) 12 %
b) 21 %**

Jakou sazbu zvolíme vyčteme ze sazebníku DPH.

Pro výpočet DPH musíme znát:

- celkovou cenu - prodejní
- **cenu bez DPH**
- **DPH** – rozdíl mezi cenou celkovou a cenou bez DPH

Př. Zjistěte DPH u těchto faktur a zaúčtujte:

a) fap za materiál Kč 12 000, - DPH 12 %

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

cena bez DPH

DPH

b) fap za materiál Kč 8 000,- DPH 21 %

cena bez DPH

DPH

c) fap za materiál Kč19 000,- DPH 12%

cena bez DPH

DPH

d) fav za zboží Kč 25 000,-, DPH 12 %

cena bez DPH

DPH

e) fav za zboží Kč 30 000,- DPH 21 %

cena bez DPH

DPH

Př. Zjistěte DPH u těchto faktur a zaúčtujte:

a) fap za zboží Kč 16 000,-, DPH 12 %

cena bez DPH

DPH

b) fap za zboží Kč 9 000,-, DPH12 %

cena bez DPH

DPH

c) fav za služby Kč 5 000,-, DPH 21%

cena bez DPH

DPH

Č.	Md	d

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

d) fav za služby Kč 3 000,-, DPH 12 %

cena bez DPH

DPH

1.5.1. Uzavírání účtu 343 - DPH

V praxi mohou nastat 2 možnosti:

a) **vstupy (Md) > výstupy (D)**, pak se jedná o nadměrný odpočet (dostaneme vypočtené DPH od státu)

b) **vstupy (Md) ≤ výstupy (D)**, pak se jedná o daňovou povinnost (vypočtené DPH odvedeme státu)

Účtujeme ve 2 krocích:

a) vyúčtování nadměrného odpočtu 315/343 b) výpis z b.ú: vrácení DPH 221/315
nebo

b) daňové povinnosti 325/343 b) výpis z b.ú.: platba DPH 325/221

Př. Zaúčtujte DPH a zjistěte zda se jedná o daňovou povinnost či nadměrný odpočet

MD	343	D
1)	1 200,-	2) 6 000,-
3)	800,-	4) 1 000,-

Md	D

Md	221	D

Př. Zaúčtujte DPH a zjistěte zda se jedná o daňovou povinnost či nadměrný odpočet

MD	343	D
1)	1 200,-	2) 6 000,-
3)	800,-	4) 1 000,-

Md	D

Md	221	D

2. Oceňování majetku

Majetek se v účetnictví oceňuje především v hodnotovém vyjádření - v korunách.

Pro oceňování majetku se užívají tyto ceny:

1. Pořizovací cena při nákupu od dodavatele - cena pořízení (cena nákupu) + náklady související

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

s pořízením (např. doprava, instalace, montáž, expertizy, odměny za poradenské služby ...). Náklady související s pořízením dlouhodobého majetku musí být vedeny jako součást ceny dlouhodobého majetku a zároveň současně odepisovány.

Př. Nakoupím počítač za 100 000,- Kč, jeho instalace bude stát 50 000,- Kč, bude pořizovací cena počítače 150 000,- Kč a tuto cenu musím postupně odepisovat.

2. Cena ve vlastních nákladech - tato cena se používá v případě, kdy si firma sama vyrobí dlouhodobý majetek za dobu delší než 1 rok.. Pokud si stavební firma sama postaví budovu s kancelářemi stanoví se jejich účetní hodnota tak, že firma sečte všechny náklady, které prokazatelně vynaložila (faktury za materiál, za dopravu materiálu, mzdy dělníků). Do této ceny nesmí započítávat zisk, který by si účtovala, kdyby budovu prodávala někomu jinému, a práci majitele firmy. Prokázané vynaložené náklady se tzv. aktivují (zjednodušeně vyjmou se ven z nákladů), protože vytvoří cenu budovy, která se bude do nákladů přenášet postupně.

3. Reprodukční pořizovací cenou - použije se v případech, kdy firma nemá od majetku doklad o jeho hodnotě.

Např. při vkladu majetku z osobního vlastnictví do podnikání, pokud se jedná o majetek starší než 5 let. Reprodukční cena je stanovena odhadcem jako *cena odhadní* k datu, kdy je o dlouhodobém majetku účtováno. Odpisy se pak vypočítají z této ceny. Takto se stanoví např. dary, inventarizační přebytky.

4. Nominální ceny - užívají se pro oceňování peněžních prostředků, cenin, pohledávek a závazků - jsou to částky, které jsou na dokladech přímo uvedeny.

5. Ceny pořízení - *oceňují se jimi cenné papíry* – jsou to ceny bez vedlejších nákladů.